

Ochrana životného prostredia v Chemlone Humenné

Štátny podnik Chemlon v Humennom, monopolný výrobca polyamidových vlákien v republike, má pre oblasť ochrany životného prostredia vypracovanú súhrnnú koncepciu. Jej hlavným cieľom je postupne zosúladiť činnosti tohto chemického podniku s novými zákonmi a vykonávacími predpismi. Opatrenia na dosiahnutie stanovených cieľov sa týkajú ochrany vôd, ovzdušia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, pôdneho fondu i estetizácie prostredia.

Výstavba biologickej a chemickej čistiare odpadových vôd pokračuje v súlade s harmonogramom. Skúšobná prevádzka tohto zariadenia sa mala začať do konca r. 1992. Celkovú situáciu v oblasti ochrany vôd možno považovať za uspokojivú. Pre Chemlon Humenné sú stanovené limity prípustného znečistenia odpadových vôd, ktoré sa dodržiajú.

V ochrane ovzdušia je nosnou úlohou rekonštrukcia kotlov – iba tak možno súčasný stav významne zlepšiť. Regulácia spotreby freónov stanovuje, že od 1. júla 1997 sa ich používanie musí úplne vylúčiť.

V súvislosti so zlepšovaním imisnej situácie uviedli do prevádzky stanicu na monitorovanie koncentrácie oxidu siričitého v podniku i v okolí ovzduš. Namerané výsledky ukazujú, že kvalitu ovzdušia mož-

no považovať za dobrú. Najvyššia prípustná koncentrácia oxidu siričitého je $150 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, nameraná priemerná hodnota za prvých šesť mesiacov r. 1992 bola len $21 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. Iná situácia je v znečisťovaní ovzdušia prašným spadom, čo súvisí s nedostatočným čistením a údržbou ciest.

Najväčším problémom je však zhodnocovanie a likvidácia odpadov, ako aj s výber lokalít pre skládku odpadov. Doposiaľ sa nepodarilo dohodnúť účasť podniku na výstavbe a využívaní pripravovanej skládky odpadov pre Humenné. Výber ďalších lokalít je neúspešný pre odpor miestneho obyvateľstva, a tak sa problémy na tomto úseku ďalej hromadia. V blízkej budúcnosti bude treba riešiť skladovanie nových odpadov, ktoré doteraz v tomto chemickom podniku nevznikli – kalov z biologickej čističky odpadových vôd a z čistenia farebných vôd z výroby káblika. Biologické kaľy sa budú likvidovať kompostovaním.

Estetizácia prostredia patrí do kompetencie prevádzky sociálnych a rekreačných služieb a sleduje sa samostatne. V súvislosti s prebiehajúcou investičnou výstavbou je situácia v dodržiavaní čistoty a poriadku v areáli Chemlonu nedostatočná. Celkovo sa totiž vzťah pracovníkov podniku k ich bezprostrednému pracovnému okoliu zhoršil.

Jozef Hrubovčák

a Slovenskej republiky, doplnený o európske a celosvetové aspekty. Atlas nestráca aktuálnosť a určite sa stane významným zdrojom informácií nielen pre ekologov, lekárov, ale aj pre politikov, vedúcich pracovníkov vo všetkých odvetviach, pedagógov a študentov i pre širokú verejnosť, ktorej nie sú ľahostajné otázky životného prostredia. Možno ho pokladať za reprezentatívnu publikáciu nielen v oblasti zmapovania ekologických problémov, ale aj v oblasti kartografického stvárnenia. Vlastne až o 12 rokov od výjedenia tak rozsiahleho diela, akým bol Atlas SSR (1980), stretávame sa s ďalším významným mapovým dielom.

Hlavnú gesciu nad atlasom prevzal Geografický ústav ČSAV a finančnú podporu poskytol bývalý FVŽP Praha. Išlo o nefahkú úlohu, pretože na jeho vydaní sa zúčastnilo 74 odborníkov zo 41 inštitúcií. Zložitost práce spočívala predovšetkým v konfrontácii a v zjednotení odlišných prístupov spracovania v Českej a Slovenskej republike tak, aby výsledné podklady mohli objektívne reprezentovať a charakterizovať celé územie.

Atlas obsahuje 16 hlavných máp v mierke 1:1 mil. a vyše 80 máp v mierke od 1:2 mil. až 1:4,5 mil. vo farebnom stvárnení. Dopĺňajú ich prehľadné mapky Európy, ČSFR, grafy a krátke textové charakteristiky. Veľmi možno uvítať, že všetky názvy, legendy a texty majú anglickú mutáciu.

Z hľadiska tematického členenia obsahuje atlas 4 hlavné bloky označené veľkými písmenami:

- A - Geografické podmienky (využitie plôch, typy prírodnej krajiny, sídelné typy);
- B - Prírodné a socioekonomické faktory životného prostredia (historický vývoj kultivácie krajiny, limitujúce prírodné faktory, produkčný potenciál pôd, vodohospodársky potenciál územia, znečistenie ovzdušia, územná koncentrácia výroby, bývania a služieb, cestovný ruch a rekreácia, úroveň životného prostredia);
- C - Územné predpoklady zlepšenia stavu životného prostredia (ekologická stabilita krajiny, legislatívna ochrana územia, sociálne a ekonomické súvislosti utvárania životného prostredia, hodnotenie územného predpokladu trvale udržateľného rozvoja územia);
- D - Zdravotný stav obyvateľstva a sieť zdravotníckych zariadení (obyvateľstvo, sociálna patológia, detská populácia, chorobnosť a úmrtnosť, novotvary, zdravotnícke zariadenia).

Jednotlivé tematické bloky, ale aj samotné zostavenie atlasu predstavujú nový prístup v tejto oblasti. Klasické fyzicko-geografické mapy nahradili účinnejšie a pre rozvoj územia potrebné syntetické mapy, ako sú napr. limitujúce prírodné faktory, ktoré rozho-

Životné prostredie očami odborníkov

Kolektív: Atlas životného prostredia a zdravia obyvateľstva ČSFR. Geografický ústav ČSAV Brno, FVŽP Praha, 1992.

Tri názvy v atlase, ktoré stratili po r. 1992 platnosť, však neznamenajú, že ubrali dielu na kvalite. Geografický ústav v Brne vydáva súbor tematických máp, zameraných na priestorové vyjadrenie kvality životného prostredia a zdravotného stavu obyvateľstva v Českej

